

Благодійне Видавництво
„Українська Автокефальна Церква“
Під редакцією Проф. І. ОГІЄНКО.

№ 16.

Ж И Т Т Я
СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ
ВАРВАРИ.

ПЕРЕКАЗАЛА
НАТАЛЯ КОВАЛІВСЬКА-КОРОЛЕВА.

Т Е Р Н І В.
1922.

БЛАГОДІЙНЕ ВИДАВНИЦТВО
„УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ЦЕРКВА“
ПІД РЕДАКЦІЄЮ ПРОФ. І. ОГІЄНКА

випустило такі книжки:

2. Проф. І. ОГІЄНКО. Українська мова як мова богослужбова. Права живої мови бути мовою церкви. 1921 р. 32 ст. 50 м.

3. Проф. І. ОГІЄНКО. Українська вимова церковно-слов'янського богослужбового тексту. Правила й зразки вимови. 1921 р. 20 ст. 50 м.

5. Проф. І. ОГІЄНКО. Православний молитовник для шкіл початкових мовою церковно-слов'янською й українською. З благословення Єпископа Кременецького Діонісія. 1922 р. 64 стор. Видання 2-е. 50 м.

6. Проф. І. ОГІЄНКО. Як Москва взяла під свою владу вільну Церкву Українську. 1921 р. 20 ст. Див. № 8; 40 м.

7. Проф. І. ОГІЄНКО. Як Москва знищила волю друку Києво-Печерської Лаври. 1921 р. 16 ст. 40 м.

8. Проф. І. ОГІЄНКО. Приєднання Церкви Української до Церкви Московської в 1686 р. 1922 р., 16 стор. Видання друге (перше – див. № 6). 40 м.

10. Свята Служба Божа св. Отця нашого Іоана Золотоустого мовою українською. На українську мову з грецької переклав Проф. І. ОГІЄНКО. Частина I: текст, ч. II: пояснення

Благодійне Видавництво
„Українська Автокефальна Церква“
Під редакцією Проф. І. ОГІЄНКО.

№ 16.

Ж И Т Т Я
СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ
ВАРВАРИ.

==

ПЕРЕКАЗАЛА
НАТАЛЯ КОВАЛІВСЬКА-КОРОЛЕВА.

Т Е Р Н І В.
1922.

ЖИТТЯ СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ ВАРВАРИ.

Переказала Наталя Ковалівська-Королева.

Майже за двісті років по смерті Христовій народилася на світ Свята Варвара — „прекрасная невіста Господня“.

Народилася вона в головнім місті належного до Римської держави краю — Бітинії. Звалося те місто—Никодемія, й було воно славне тим, що і в ньому, та й по всій країні Бітинській, були незвичайної краси дівчата. Та й країна та була прекрасна, немов наша Україна. Високі, мов намальовані, гори, гаї журливі, річки, як срібло блискучі. А на тій

землі чудовій зростали й жили, як живі квітки, гожі, стрункі дівчата та гарні, ставні чоловіки.

Коли народилась Варвара, то не довго довелося їй зазнати матерньої ласки: швидко по тому вмерла мати її. Лишилася вона донькою-одиначкою у батька, багатого та пишного пана Діоскура.

А Діоскур був людиною твердої та впертої вдачі. Міцно вірив він у своїх паганських богів, був до них дуже прихильний, вірно слухався всяких приписів своєї віри й нічим перед нею не поступався.

Коли, по смерті його дружини, лишилася в нього на руках його єдина донька, то й надумав він дати їй як найширшу освіту, виховати її як найкраще, навчити всієї тієї мудрости, що знали тоді найкращі вчителі та мудреці. І, як почало дів-

чатко підростати, не жалував Діоскур ні грошей, ні клопоту, щоб з самих далеких країв привезти їй найкращих вчителів, про яких широко-далеко розходилась слава.

А щоб не перешкоджало їй ніщо та щоб не зазнала його укохана донька жадних турбот, й могла б успішно переходити науки різні, намислив Діоскур вилучити Варвару зо всього світу. Звелів він вибудувати для неї окрему високу вежу і там оселив маленьку дівчинку, сподіваючись, що за високі та міцні мури не знайдуть стежки до неї всі ті гидоти, распуста й зіпсованність, що були в той час між людьми Нікодемійськими. Найпаче ж боявся Діоскур, щоб не дійшли до його доньки вільні думки безвірря, а ще більше, щоб і словом вона не почувала про нову віру Християнську,

що почала ширитись тоді в Римській державі.

За тих часів паганці покладали Християнську віру за найшкідливішу річ, за найгірший забобон, а всіх прихильників нової віри вважали за найгідчих, найстрашніщих злочинців. І тим дужчий був жах паганців перед Християнством, що воно, не зважаючи на всякі заборони та люті кари, невпинно ширилося та розпросторювалось по землі, знаходячи все більше й більше собі прихильників. Особливо ж багато переходило на віру Христову жіноцтва. І часто траплялося, що не тільки якісь прості жінки, бідного коліна, а й всіма поважані панії та панночки з найбагатших родин, славних старовинних родів вирікались паганської віри своїх батьків та ставали вірними слугами Христовими. А вже

тоді ні кепкування, ні умовляння, ні кари, ні люті тортури не могли нічого вдіяти, не помагали повернути їх знову до віри старої, паганської...

Найбільше ж переходило на віру християнську жіноцтва через те, що дуже недобрі були умови життя жінок того часу. І можна сказати, що чим багатчі та зацніщі були родини, тим гірше в них жилося тогочасним жінкам. Чоловіки провадили розпустне життя, піячили, зраджували своїм жінкам, часто безневинно їх зневажали, дивилися на них не як на рівних собі, а тільки як на виграшку та забаву. Раз-у-раз перебуваючи по-за рідною оселею, в гурті таких же багатих ледарів, зацні пани гуляли та піячили, провадили час в політичних суперечках, розважали себе кінськими бігами та

гонами. А жінок своїх тримали вдома, оточених ріжними рабинями та невольницями. Жінки нудилися від безділля, нарікали на свою долю, бавилися так чи інак, у вільні ж хвилини провадили довгі розмови зі своїми невольницями.

А невольникам в той час жилося дуже тяжко, як і взагалі живеться не солодко всім тим, кого живосилом позбавлять волі. Ото ж невольники переважно й переходили до віри Христової, бо знаходили в Христовій науці втіху в своїй біді та стражданнях, бо ж знали, що за тяжке та трудне їхнє життя на землі чекає їх нагорода та вічний спочивок на тім світі, в раю Господньому, де нема ні панів, ні хлопів, і де кожен матиме по своїх заслугах.

І в тих розмовах зі своїми панями слуги та невольниці й розпо-

відали про науку Христову, і вільно й невільно привертали тим до нової віри своїх багатих пань, що здебільшого крадькома хрестилися та потаємно приставали до християнства.

Добре знав про те Діоскур і робив усе, що було в його силі, щоб не допустити свою доньку зазнати науки Христової. Оточив він її в тій самотарській вежі всякими роскошами та забавками. Найдорожчі килими, мистецькі мармурові поставки, рідкі, розумні книжки, прекрасні образи, дорогоцінні оздоби—все те мала молода дівчина. А служило їй чимало навмисне до неї приставлених слуг, певних та надійних, на яких Діоскур міг сміливо покладатись, що вони нічого не повідають його дитині про небезпечну науку. Був він спокійний і за те, що нічо-

го вона не довідається й від однолітків та подружок, бо ж сиділа вона завжди самотно в своїй вежі, за міцними мурами, й не мала жадного товариства. А на вчителів тим більше. міг покладатись старий батько, бо ж вибрав він їх сам та й платив їм великі гроші.

Та тільки ж кінець-кінцем виїшло воно все не так, як сподівався багатир Діоскур. Правдива наука Христова найшла собі стежку й до молоді, недоторканої душі красуні Варвари.

За тих часів поміж найславнішими вченими самою мудрою та визначною людиною вважався один, на наймення Ориген. Був він християнин. Тільки, як великий мрійник, не всю науку Христову приймав він так, як переказали її людям святі Апостоли. Де-що висвітлював Ори-

риген по своїому, в супереч тому, як навчала Свята Церква. Тим-то християне тодішнього часу не визнавали Оригена за свого брата й спільника. Та Оригенові було байдуже, що про нього думали люде; він цікавився більше наукою, як людьми.

І от, прочувши про його вченість, і запросив його Діоскур за навчителя до своєї доньки. Інші перекази повідають, що однак Ориген сам до Варвари не поїхав, а послав натомість свого учня Валента, який і вчив Варвару ріжних наук. Але ж дівчина була знайома й з самим Оригеном та листувалася з ним.

Минали роки, як пробігає в річці вода. З маленької дівчівки виросла Варвара стрункою дівчиною, стала надзвичайною красунею, тихою, лагідною, розумною та освіче-

пою. Тільки чим дужч вона зростала та ще-більше набіралася розуму, то все дужче непокоїли її різні думки. Хоч і не знала вона живого життя, що точилось довкола неї, але ж з книг, зі слів учителів, з оповідань невільників бачила вона, що панує в світі неправда та неволя, що живуть люде недобре, не по Божому.

Теплими чудовими ночами виходила вона на рівний дах своєї вежі, що по тамошньому звичаю був зроблений, як прогалина в саду, заставлений деревами, обсажений квітками,—сідала там, немов у роскошному садку, дивилася на посріблений місяцем краєвид,—і мріяла, і міркувала. Нічим і ніколи не стурбована, довго-довго думала молода красуня і про білий Божий світ, і про вічність землі та неба, і про Того, Хто так розумно й доречно

створив всю цю величню красу, оживив її істотами ріжними, дав життя людині... Думала—ї не находила вона правдивої відповіді на всякі питання, що повставали в її мудрій голівці. Бо все те, що чула вона від своїх вчителів-паганців, все те, що вчитала по їхніх книгах,— не задовольняло її, не заспокоювало її серця. А не задовольняло через те, бо бачила вона, як всі ці вчені та мудреці говорять неоднаково, як всі вони один з одним сперечаються, як один вважав за брехню та помилку те, що інший визнавав за найвищу правду.

І коли згадувала вона оповідання про стародавніх богів та героїв,—так само бачила, що й там нема правди. Бо ж боги ті надто вже були подібні до звичайних людей. А хоч оповідалося про їхню

надлюдську силу та могутність, однак мали вони всі людські хиби та вади; часом-то й просто були нікчемністю, що не то що смертельним людям, а навіть самі собі не могли дати ради. Вони то гнівались, то билися поміж собою, то заздрили одно одному, робили всеякі капости, крали один у одного жінок, любили смашно попоїсти та погуляти. Які ж то, справді, були боги, чим же вони ріжнилися від тогочасних, зіпсованих людей, як же можна було шанувати таких богів, визнавати їх за вищих, святих істот?!..

І перестала Варвара вірити в тих богів паганських... Її ніжна, чиста душа відвернулася від них, гидувала ними. Якийсь таємничий, внутрішній голос говорив їй, що повинен бути в світі інший Бог, всемогутній, справедливий, добрий, нео-

мільний, мудрий. Той, що створив увесь цей прекрасний світ...

І так невільно почала Варвара линути душею до цього, ще невідомого їй, Бога, почала вона дошукуватись Його своїм чистим, дівочим серцем. Напевне питалася вона й великого вченого Оригена, а той відповідав на її допитливі листи, помалу відтуляв перед її очима запону, зза якої сяяло Світло Вічної Правди, що проходило в саму душу самотньої дівчини. І її дужий розум приймав тільки саму святу правду, не затемнювався зайвими міркуваннями Оригеновими...

Коли стала Варвара на порі, розійшлася довкола слава про її чудову красу та бистрий розум. От і почали навперебій сватати її парубки. А були між ними юнаки з

найкращих, найбагатчих та найславніших родин.

Дуже все те тішило старого Діоскура. Довго він перебірав ними, аж поки, нарешті, не спинився на одному юнакові, якого визнав за найкращу пару для своєї доньки. Пішов він до її вежі та й почав умовляти, щоб вона стала до шлюбу. Та несподівано спіткав рішучу відмову: Варвара й слухати не схотіла про дружину, а сказала, що ніколи заміж не піде.

Звісно, батько посміявся з цих доньчиних слів та й вирішив, що вона ще надто молода, має час почекати. До того ж дівча увесь час жило собі в самотині, крім вчителів та слуг нікого не бачило, отож, мовляв, воно й соромиться та лякається, бо не прийшов ще на нього час.

І не чіплявся він до неї, дав їй волю.

Якось одного разу, вибіраючись по справах в далеку подоріж, зайшов Діоскур знову до дочки й, прощаючись, питався її, чи не має вона часом якогось бажання? Може кортить їй чогось такого, що вона ще не має?

От Варвара й попрохала тата, щоб звелів він зробити для неї у вежі нову купальню. Звісно, Діоскур радо вволив доньчину волю й наказав збудувати для Варвари пишну, мармурову купіль.

У багатих людей того часу купелі робилися в підлозі, як великі водозбори. Викладали їх ріжнобарвним мармуром з усякими візерунками. Ото ж, коли принесли Варварі взірці на вибір, то вона жадного не ухвалила, а накреслила сама малюнок. Був же то малюнок великого хреста.

Мусіли будівничі її послухати й зробили все, як вона загадала, а того й не відали, що приправляє все те Варвара до свого хрещення. І справді, в тій купелі Варвару й було охрещено, а хрестив її, як говорять старовинні перекази, отой самий її колишній навчитель Валент, що був потаємним християнином, пан отцем. Певніше ж всього, що послав його до Варвари вчений Ориген.

Охрестившись, Варвара одночасно заприсяглася ніколи не вийти заміж, а лишитися „невістою Христовою“ на все життя.

Тим часом повернувся зі своєї подорожі й Діоскур. Тепер уже було в нього все приправлено до весілля й він почав настирливо умовляти дочку швидче виходити заміж. Спочатку Варвара тільки мовчала,

а коли батько зачав її силувати, вона призналася щиро, що вона — християнка, охрещена й заручена з Христом, тоб - то заприсяглася на доживотне дівування. Потім почала вона вихваляти віру Христову та умовляти свого старого батька, щоб покинув він звичаї та віру паганські й сам перейшов до християн.

Мало не вмер з несподіванки старий Діоскур, як почув від доньки оті слова. Аж остовпів він і земля пішла в нього обертом під ногами. Те, про що він мріяв майже все своє життя, враз распалося, пішло прахом! Всі надії, що так пестив він їх в своєму серці, враз загинули!.. Замість слави його чарівна й учена донька принесла осудовисько його славному родові, покрила соромом його сиву голову, бо приняла віру тих, що він вважав

їх за розбишак та злодіїв!... Але ж не тільки в цьому сором!... Яка ж то буде ганьба, коли хтось довідається, що вона перейшла на віру, яку засуджено законами держави, яку вважають за зрадництво Римові, за приналежність до якої будуть судити й можуть присудити до страти на горло від руки ката!

Старий Діоскур просто збожеволів з горя та злости. Неначе водою змило, так враз зникла його любов до рідної доньки, а замість того виросла в серці люта, шалена зненависть. Засліплений гнівом, мов божевільний кинувся Діоскур з мечем на Варвару і, напевне, зарубав би її враз, коли б слуги не повідчиняли всі двері та брами у вежі, й на подвіррі й тим не допомгли б дівчині втекти від шаленого батьківського гніву.

Мов вітер, вилетіла Варвара з батькової оселі й подалася в гори...

Старовинні перекази оповідають, що оскаженілий Діоскур кинувся навздогін за дочкою. Однак, коли вже він ось-ось наганяв Варвару, розчинилася перед нею скеля, що не була така тверда, як батькове серце, розчинилася і впустила бідолашну дівчину в свою глибінь, не наче в хату. А сама знову, мов брама, зачинилась.

Довго шукав Діоскур між скелями та проваллями свою доньку, мов той лютий вовк беззахистну сарну. І може б не знайшов її, коли б не трапився там лихий пастух, що показав Діоскурові, як пролізти в ту щілину, де ховалася Варвара.

Вона саме молилася, коли в печерю вскочив розлючений батько. Немилосердно збив він бідолашну

дівчину, звелів слугам звязати її непритомну й знову закинути до її вежі.

Але вже тепер не казковою королівною жила там красуня Варвара, — стала вона в'язнем у рідного батька!...

Тим часом батько гадав, що голодом та суворими карами пощастить йому примусити доньку відступитися від нової віри.

Та помилився суворий батько.

Молода християнка терпеливо зносила всі докори, муки й знущання та ще й тішилася з того, що страждає вона за Спасителя свого, який умер за людські гріхи на хресті.

І ще дужче розлютився тоді Діоскур, бо побачив він, що не вдіяти йому нічого з дочкою своєю. Власною рукою звязав він її та й послав до судді, що звався Мар-

ціян. А суддю сам прохав, щоб, не жалуючи, засудив він його дочку на кару, яку призначали за державне зрадництво, бо перестав він вважати Варвару собі за рідню. Бачив тепер лихий батько в ній не свою дитину, а тільки запеклого ворога всього того, що він так поважав та шанував, ворога своїх богів, державного ладу свого краю, ворога закону днедавнього, своєї батьківщини... Бо дуже зжився він з старими думками, надто звик вважати себе „римлянином“, дарма, що того Риму й бачити ніколи не бачив, дарма, що й говорив він та вся його родина не тією чужою латинською мовою, що розмовляли римляне, а своєю рідною, тільки покаліченою латинськими словами... Бо ж тяжко людині відзвичаюватись від того, до чого вона звикне за

все життя, хоч і було б те гірше за нове, але не звичайне...

Аж вжахнувся суддя Марціян, як углядів він оту молоденьку, гожу панночку, так безжально скатовану батьківською рукою. Звелів він розкувати її кайдани й почав лагідно вмовляти її, щоб відреклася вона нової науки, щоб перепросила батька, вклонилася старим богам паганським, та не робила б ганьби й сорому своєму славному, всіма поважаному родові.

Вислухала все те Варвара й спокійно, але ж твердо відмовила:

„Ні, пане суддя. Не можу я молитися богам, яким не вірю. Я — християнка, і знаю тільки одного Великого й Милостивого Бога, в руки якого й віддаю я свою душу і тіло“.

Тоді вже й суддя почав гніва-

тись. Звелів він принести всякі приладдя страшні, що ними в той час катували та мучили всяких злочинців. Та не злякали Варвару всі ті страхіття,—твердо й непохітно стояла вона на своєму. Тоді Марціян звелів вибити дівчину різками й закинути до хурдиги.

Й після цього не скорилась Варвара. У темній, вохкій, загідженій в'язниці своїй все думала вона про муки Христові, тішилася, що тепер вона сама терпить за Нього, вірила, що дасть Він їй силу витримати муки до кінця.

Та не лишили її в супокою ті злиї люде. Другого дня знов повели Варвару на суд. Стала вона перед суддю, й здивувався Марціян, коли побачив, що й сліду нема на дівчині від вчорашньої бійки та

батькових побоїв, а стоїть вона свіжа тілом та спокійна серцем.

„От бачиш,—почав суддя їй говорити,—як люблять тебе наші боги, які вони до тебе милостиві! Це ж бо вони вилікували за одну ніч всі твої рани. Бо хочять вони, щоб визнала ти їхню могутність та ласкавість до тебе. Подякуй же їх, поклонися їм!..

„Розумний ти чоловік та не до ладу говориш,—поштиво відповіла дівчина.—Я знаю твоїх богів: лихі вони й не лікували б вони ран моїх за те, що не хочу я їх визнавати. Зцілив мене мій Праведний Бог, Ісус Христос, якому віддаю я свої муки, а як доведеться, то й життя своє радо віддам“...

Побачив тоді суддя, що не досягне він нічого ласкою та вмовляннями й віддав він Варвару на муки

та тортури. Страшно знущалися над нею жорстокі кати: стругали її біле тіло залізними стругами, підпалювали її смолоскипами, били безжально по голові, повідрізували їй груди...

А дівчина все те мовчки терпіла й тихо молилася:

— Господи Милостивий, підтримай мене, кволу та слабодуху!.. Не покинь мене, допоможи мені, немічній!..

І не вдіяли кати нічого своїми муками, не зломилі вони Варвариної волі, не відреклася вона від своєї віри. Тоді, вже й так напівнеживу, присудив її суддя Марціян скарати на горло мечем.

І сталася тут нечувана річ. Діоскур, рідний батько Варварин, що дивився на всі катування своєї колись укоханої дитини, захопив меча й власноручно відрубав їй голову!...

Навіть кати вжахнулися такої запеклості. Тільки вже потім люде вигадали та почали розповідати, що зробив він так через свою пиху, бо, мовляв, не хотів дозволити, щоб його доньку зарубав звичайний кат, що стинав голови всяким розбійникам та злочинцям...

Та не довго вже потому жив Діоскур: забив його гнів Божий блискавицею з неба...

А страховинна смерть Святої Варвари сталася, як оповідають перекази, року 237-го по Різдві Христовім, за панування цезаря (тоб то— короля) Максимина.

Пізніше мощі св. Варвари було перенесено на Україну, до Київа, коли українські князі були в дуже близьких стосунках з грецькими царями і брали собі за жінок їхніх сестер та дочок,

А саме, великий український князь Святополк, що при святім хрещенні одержав ім'я Михаїла, одружився з донькою грецького царя Олексія Комнина, Варварою. Царівна Варвара, від'їзджаючи з Греції на Україну до чоловіка, впросила батька свого подарувати для народу українського мощі Святої Варвари. Цар вволив цю волю доньки своєї, і мощі св. Варвари було відвезено до Київа. А чоловік її, князь Михаїл-Святополк, р. 1108 вибудував у Київі велику кам'яну церкву на ім'я св. Архистратига Михаїла, заступника свого, і з великими почеснями положив в ній мощі Святої Великомучениці Варвари. Так Св. Варвара стала заступницею Народу Українського.

В час нападу на Київ татар з Батиєм на чолі мощі Св. Велико-

мучениці Варвари було добре сховано, і лише по довгих роках, як минула небезпека татарська, їх знову було положено в тім же храмі.

Ліву руку Св. Варвари було залишено в Греції; але за часів Київського митрополита Петра Могили (в середині XVII-го віку) цю руку було перенесено до Воздвиженського Храму в м. Луцьку на Волині, а пізніше до Софіївського собору в Києві.

Року 1847 мощі Св. Варвари було положено в багату срібну труну (раку), в якій спочивають вони в Києві й тепер.

До мощей цих сходяться вірні зі всього світу, шануючи пам'ять Святої Великомучениці.

В Західній Європі Святу Варвару вважають за помішницю її утіху вміраючих. Визнають, що тим, хто,

конаючи, молитися до неї, дасть вона силу діждатися сповіді та Святого причастя й не попустить вийти в останню путь непідготовленим. На знак цього й малюють її на образах з келехом.

У Франції ж та Іспанії мають Святу Варвару за покровительку (патронку) гарматчики та робітники на залізолитних заводах і по шкляних гутах. Дуже часто образа її можна побачити на церковних дзвонах, бо ж тими дзвонами скликають людей на гвалт, коли трапиться пожежа, а Святу Варвару вважають захистницею від огню та громовиці.

У нас, на Україні, вважаємо Святу Варвару за покровительку та захистницю молодих дівчат, а також — утіхою й помішницею конаючих.

Наш український народ — мученик цілою душею полюбив і від-

дався „Невісті Христовій, Варварі Прекрасній“ та шанує її, як свою українську, національну Святу. На честь її зложив Український Народ чудові співи—канти, згадує її в своїх прислів'ях та приказках, а образа її можна знайти майже в кожній селянській і панській хаті...

Вірна Церква Українська святкує пам'ять Святої Варвари Великомучениці 4-го грудня по старому календареві, тоб то 17-го грудня по календареві новому.

до тексту. З благословення Єпископа Кременецького Діонісія. Друковано кирилицею. 1922 р. 176 стор. 850 м.

14. Проф. І. ОГІЄНКО. Матеріяли по історії Церковногоруху на Україні. Випуск І. Підвалини Української Православної Церкви. 1922 р. 16 стор. 40 м.

15. Проф. В. БІДНОВ. Церковна справа на Україні. 1921 р. 48 стор. 80 м.

22. Проф. І. ОГІЄНКО. Як цариця Катерина обмосковлювала Церкву Українську. 1921 р. 24 ст. 50 м.

42. Проф. І. ОГІЄНКО. Українська Житомирська Євангелія 1571 р. Опис пам'ятки, аналіз мови і словник. Нарис з історії культурного життя старої Волині. 1922 р. 72 стор. 90 м.

43. Проф. І. ОГІЄНКО. Українська Перекопницька Євангелія 1556 р. 1921 р. 36 ст. 75 мар.

44. Проф. І. ОГІЄНКО. Новий Завіт в перекладі на українську мову Валентина Негалевського 1581 року. Нарис з історії культурного життя старої Волині. 1921 р. 32 стор. 75 мар.

45. Проф. І. ОГІЄНКО. Мова українська була вже мовою церкви. Нариси з історії Церкви Української. 1921 р. 32 ст. 100 м.

48. Свята Великодня Відправа. З грецької мови на укр. переклав проф. І. Огієнко. 1922 р. 32 ст. В дві фарбі, ц. 120 м.

50. Свята Відправа на Зелені Свята. З

грецької мови на українську переклав проф. І. Огієнко. З благословення Єпископа Діонісія. 1922 р. 32 ст. Роскішне видання в дві фарбі, ц. 180 м.

Книжки продаються по всіх українських книгарнях.

Там же продаються книжки Видавництва „Рідна Мова“. Вийшов № 1: Головніші правила українського правопису. 1922 р. 30 стор., 40 марок.

Хто виписує книжки від автора (**Tarnów, Krakowska 29**) за пересилку не платить (дрібні кошти можна слати поштовими марками). Конто чекове Почтової Каси Ощадности № 150.538.

Постійним передплатникам Видавництва всі видання висилаються негайно по їх виході з друку. Плата по одержанні книжки, з чеком на конто № 150.538 для безплатної відсилки грошей.

Просимо записуватись постійними передплатниками, зазначаючи, скільки примірників висилати.
